

נצח ישראל- פרק י"ג / מקורות נוספים

1. רמב"ן (דברים ז', ז')

בך בחר ה' אלוקיך להיות לו לעם סגולה. שאין לך קצין שוטר ומושל בכל מלאכי מעלה אבל אתה סגולת ה' תחת ידו ולכך לא תטעה לעבוד ע"ז מאלהי העמים וכבר הזכרתי זה פעמים רבות וזה טעם "לא מרבכם מכל העמים" – כי היה ראוי שיהיו הרבים למלך, כעניין שכתוב (משלי יד כח) "ברוב עם הדרת מלך", ויפקיד שרי צבאות בראש הנשואים, ואתם המעט, ואע"פ כן – חשק בכם ויבחר בכם... ואמר הטעם כי מאהבת ה' אתכם בחר בכם – שראה אתכם ראויים להתאהב לפניו ונבחרים לאהבה יותר מכל העמים ולא הזכיר בזה טעם מן הבחירה כי הנבחר לאוהב היודע לסבול את אוהבו בכל הבא עליו ממנו, וישראל ראויים לכך מכל עם, כמו שאמרו (ביצה כ"ה): שלשה עזים הם ישראל באומות כי יעמדו לו בנסיונות – או יהודאי או צלוב (שמו"ר מ"ב, ט')

2. עין אי"ה (שבת ב', עמ' 226)

א"ל ליצחק בניך חטאו. א"ל, רבש"ע, בני ולא בניך, בשעה שהקדימו לפניך נעשה לנשמע קראת להם "בני בכוריי", עכשיו בני ולא בניך. העיקר המהותי הוא המכריע בהערכת המציאות. התוארים החיצוניים והמקריים – הם תמיד דברים טפלים ועוברים, והערך הנכון של כנסת ישראל לא יוכל להיות מוכר משום הופעה היותר עליונה שבברואים, כי אם מרום המעלה של טוהר העליון, שהוא תוכן עליית מחשבתן של ישראל... והראשית המחשבתית הזאת, שהיא התכונה האידיאלית של חפץ אלוק בעולמו בכלל, מקור החכמה של אור הקודש, שלא יוכל לקבל מעולם שום שינוי, תמורה וחלישות, ע"כ הם כמאז גם עתה בניך, בניך ולא בני. ולא יוכל להיות, גם אחרי שנתגלו מאורעות מקריים המכסים את אור האמת של המהות הפנימית של עוצם הויית נשמתם התוכית, שיקראו ביחש אחר, ביחש ירוד מהמעלה האלוקית העליונה. א"כ, הערך היסודי נשאר שהם "בני אל חי". ולגבי עשירות מופלגה זו, כל דלדול וכל עניות חיצונית כלא נחשב. לגבי אור עולם זה, שזיוו מבהיק מראש מקדמי עולם עד אחרית ים וקץ כל תכלה, כל חושך לא יחשיך. ובעינו נשאר החזון העליון, שהוא קורא לישראל "בני בכוריי", בשם ד' אל עולם, קדוש ישראל לנצח.

...ותכונת מסירות נפש, היא הקדושה העליונה, המגלה שכל נטיות החיים וגילוייהם דברים טפלים הם, והדבר היסודי המהותי של החיים איננו כ"א אור ד' לבדו. שהכל בטל לו, והכל מאושר רק בהשאבו באור שלמותו העליונה. וזאת היא תכונת האמת של כנסת ישראל בעצמיות מהותה, שלגבי העליונות הזאת כל סיג ומחשך הוא רק צדדי ומום עובר. ויכול המעיין השוטף הזה, המלא עז חיים של קדושה אלוקית נאמנה, לשטוף בעזו את כל החלאה החיצונית המקרית, אשר אך כצל עובר הוא על פני שמש צדקה הזורחת בגאון גבורתה. וא"ת כולוהו עלי, הא קריבית נפשי קמך.

3. עין אי"ה (ברכות א', עמ' 12)

א"ר יוחנן מפני מה לא נאמר נו"ן באשרי? מפני שיש בה מפלה לשונאיהן של ישראל, שנאמר "נפלה ולא תוסיף קום בתולת ישראל" כו'. הנה ביארנו שענין אשרי המכופל בקדושת אלפא ביתא ובפסוק פותח את ידיך, המורה על עוצם השלמות של השגת כל האורות השכליות המושפעות, והרחקת כל הטרדות המפריעות מהשגת התכלית. והנה באמת עוצם זה התכלית אינו בנמצא כלל כעת בזמן הגלות, רק הוא מזומן לעוה"ב, על כן האומרו – מובטח שהוא בן עוה"ב, שאין מקום בעוה"ז לקבלת זה השלמות. והנה, כבר ביאר החסיד רמ"ח לוצאטו ז"ל, בספרו "אדיר במרום", בעניין מה שקץ גלותנו זה הוא סתום וחתום, וכדחז"ל "ליבא לפומא לא גלי", דהיינו שבעצם כח הגלות אין בו כח הגאולה כלל, וזהו מקושיה של הגלות עצמה, עד שהגאולה שלו הוא רק מצד כח אחר נשגב ממנו, ולא בעצם כח הגלות. וזהו מה שכתוב "נפלה ולא תוסיף קום", פי' הנפילה היא נפילה כזאת, שמצידה היא בלי קימה ח"ו, רק שתבוא קימה מכח עליון שאינו בכח הנפילה כלל. על כן רמז כי בעוה"ז אין מקום כלל לזה השלמות מצד הנפילה, כ"א מצד כח אחר. ע"כ אשרי שיש בו ההכנה של השלמות העתיד, לא נאמר בו נו"ן, להורות שמצד הנפילה – אי אפשר שתושג השלמות הנרצה מצד "אשרי", כ"א מצד כח נשגב עליון שהוא כח הגאולה הבא ממקום אחר. והנה מצד כח הנפילה של הגלות, שהוא קשה כל כך, שאין כח הגאולה נראה בו כלל, הי' ח"ו מקום להתמוטטות רגליהם של שונאי ישראל לגמרי, אלא שאע"פ שאין כח הגאולה נראה בהגלות המר והנמהר הזה, מכל מקום הוא מתנוצץ בו, וע"י התנוצצות של כח הגאולה נמשך הקיום, שלא יהיה ח"ו כליון חרוץ. וזהו שאע"פ כן סמכן דוד ברוח הקודש, אע"פ שאין כח הגאולה נראה בתורת קימה, מכל מקום בדרך סמיכה, שהיא דרך התנוצצות כדי להמשיך הקיום, שלא תאבד תקוה חלילה, דבר זה נמצא, וזהו ענין הסתר פנים, שרק הסתר יש, ולא חלילה החזרת פנים לגמרי.